

Sygn. akt III AUa 160/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Polak (spr.)
Sędziowie:	SSA Jolanta Hawryszko SSA Barbara Białecka
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 26 listopada 2015 r. w Szczecinie

sprawy M. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o przyznanie emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 18 grudnia 2014 r. sygn. akt VI U 790/14

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 160/15

UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia 11 sierpnia 2014 r., 23 września 2014 r. i 16 października 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił M. Z. prawa do emerytury w wieku obniżonym, z uwagi na nieudowodnienie przez ubezpieczonego 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Od decyzji organu rentowego ubezpieczony wniósł odwołania, domagając się ich zmiany i przyznania mu prawa do emerytury. M. Z. wniósł o zaliczenie do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od dnia 1 września 1971 r. do 31 lipca 1997 r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Z..

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania i podkreślił, że świadectwo pracy dotyczące spornego okresu zatrudnienia wskazuje na zajmowanie przez ubezpieczonego stanowiska, które nie zostało

wymienione w zarządzeniu resortowym nr 16 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 10 grudnia 1983 r.

Odwołania od decyzji z 16.10.2014r. (sygn.. akt VI U 944/14) i 23.09.2014r. (sygn. akt VI U 1044/14) zostały przez Sąd Okręgowy połączone do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą VI U 790/14.

Wyrokiem z dnia 18 grudnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim – Sad Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołania M. Z..

Swoje rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim oparł na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych.

M. Z., urodzony (...), złożył wniosek o przyznanie emerytury w dniu 14 lipca 2014 r. Dnia 9 października 2014 r. złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych w OFE na dochody budżetu państwa. Na dzień 1 stycznia 1999 r. ubezpieczony udowodnił staż pracy wynoszący 27 lat i 4 miesiące.

Od 1 września 1971 r. do 31 lipca 1997 r. zatrudniony był w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Z.. M. Z. pracował na stanowisku montera, montera wodnokanalizacyjnego i centralnego ogrzewania. Od dnia 2 stycznia 1980 r. do 31 grudnia 1980 r. pracował na budowie eksportowej w NRD w zakładach cementowych i chemicznych. Od 24 października 1988 r. do 31 grudnia 1990 r. pracował na budowie eksportowej w Czechosłowacji w hucie.

W ramach obowiązków pracowniczych w okresie od 1 września 1971 r. do 31 lipca 1997 r. pracował przy montażu instalacji przemysłowych: sanitarnych, grzewczych, gazowych i klimatyzacji. Ubezpieczony pracował wewnątrz budynków oraz przy instalacjach zewnętrznych.

W czasie przebywania na budowie eksportowej w Czechosłowacji pracował przy remoncie kotłów i konstrukcji w hucie podczas jej ruchu. W okresie pracy w NRD pracował przy wymianie pieców w zakładach cementowych oraz zakładach chemicznych przy wymianie rurociągów.

Sąd Okręgowy powołując się na art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, dalej: ustawa emerytalna) w związku z art. 32, 33, 39, i 40 oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm., dalej: rozporządzenie) uznał, że odwołanie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie w ocenie Sądu orzekającego kwestią sporną między stronami była okoliczność, czy ubezpieczony posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budziło wątpliwości Sądu I instancji. Ubezpieczony ma wymagany okres zatrudnienia, to jest co najmniej 25 lat, ukończył 60 lat i złożył oświadczenie o przekazaniu środków zgromadzonych w OFE na dochody budżetu państwa.

Sąd Okręgowy zaznaczył, że organ rentowy zakwestionował, zapisy w świadectwie dotyczące wykonywania pracy w warunkach szczególnych i tym samym zaprzeczył okoliczności, że ubezpieczony w spornym okresie pracował w szczególnych warunkach. Stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), okresy pracy w warunkach szczególnych, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Sąd Okręgowy podkreślił jednak, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych

warunkach. Brak, zatem takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego.

Charakter pracy w okresie spornym Sąd I instancji ocenił na podstawie zeznań świadków H. F., B. G., J. Z., przesłuchania ubezpieczonego oraz dokumentów znajdujących się w aktach osobowych M. Z.. Ze spójnych zeznań świadków wynikało, że w spornym okresie ubezpieczony pracował przy montażu instalacji przemysłowych zarówno wewnętrznych jak i zewnętrznych. Z zeznań wynikało też, że ubezpieczony nie pracował stale w głębokich wykopach.

Sąd Okręgowy ustalił, że wbrew twierdzeniom ubezpieczonego nie wszystkie prace wykonywane przez niego w spornym okresie były pracami wykonywanymi w szczególnych warunkach. Pracą w szczególnych warunkach jest tylko taka praca, która jest świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych niezwiązanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zatem, zdaniem Sądu meriti samo wykonywanie pracy w szczególnych warunkach nie jest jeszcze wystarczające do nabycia prawa do emerytury, konieczne jest bowiem wykonywanie jej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym jest przywilejem w stosunku do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym. Tym samym przepisy regulujące nabywanie prawa do tego szczególnego świadczenia emerytalnego muszą być interpretowane ściśle, a ustalenia dotyczące faktu wykonywania pracy w warunkach szczególnych muszą być precyzyjne i nie budzące wątpliwości.

Sąd I instancji zaznaczył, że pracami w szczególnych warunkach są prace wodnokanalizacyjne w głębokich wykopach (wykaz A załącznika do rozporządzenia 7 lutego 1983 roku dział V poz. 1). Jak wykazał zaofertowany materiał dowodowy ubezpieczony oprócz prac w głębokich wykopach, wykonywał także prace wodnokanalizacyjne, które nie spełniały szczególnego charakteru, czyli prace montażowe poza głębokimi wykopami. Sąd Okręgowy wskazał, że nie wszystkie bowiem roboty wodnokanalizacyjne, są pracami w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A działem V poz. 1, a tylko takie, które są wykonywane w głębokich wykopach. Zgodnie bowiem z utrwalonym stanowiskiem judykatury występujący w zwrocie: „roboty kanalizacyjne oraz budowa rurociągów w głębokich wykopach” spójnik „oraz” decyduje o tym, iż rzeczowniki po obu jego stronach pozostają w łączności miejsca, czasu lub akcji. Dla zrozumienia treści tego przepisu należy bowiem uwzględnić nie tylko wykładnię gramatyczną, ale kształt stylistyczny tekstu i szyk wyrazów pamiętając, że w języku polskim przy swobodnym szyku wyrazów informacje najistotniejsze często umieszczane są na końcu wypowiedzi. Nadto przepis prawa pozytywnego stanowi egzemplifikację określonej normy, w tym przypadku normy, zgodnie z którą z tytułu pracy w szczególnych warunkach przysługują dodatkowe uprawnienia. Przepis aktu niższego rzędu, stanowiący podstawę takich ustaleń, musi zatem opisywać sytuację odpowiadającą definicji pracy w szczególnych warunkach zawartej w ustawie, czyli pracę o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz znacznym stopniu uciążliwości albo wymagającą wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Nie może to być praca zwyczajna i powszechna, taką jak praca konserwatora instalacji wodnokanalizacyjnych, polegająca na zapewnianiu prawidłowego funkcjonowania instalacji wodnokanalizacyjnych w budynkach mieszkalnych. Roboty wodnokanalizacyjne wykonywane w takich warunkach nie mają bowiem cechy warunków szczególnych, które uzyskują dopiero poprzez opisanie ich okolicznościami miejsca „w głębokich wykopach”. Wniosek ten wspiera wykładnia historyczna. Już bowiem w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 1956 roku w sprawie zaliczania pracowników do kategorii zatrudnienia (Dz.U. Nr 39, poz. 176 ze zm.) wymienieni zostali jako pracownicy zatrudnieni przy robotach wodnokanalizacyjnych oraz budowie rurociągów w głębokich wykopach: kopacze, rozpieracze, murarze kanałowi, spoiniarze, układacze przewodów, spawacze, monterzy kanałowi (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 marca 2009r., II UK 269/08, L.). Zatem, roboty wodnokanalizacyjne, o których mowa w pkt 1 dziale V wykazu A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, muszą być wykonywane w głębokich wykopach, tj. przy instalacjach znajdujących się poniżej gruntu, w sieciach

kanalizacyjnych, studzienkach, instalacjach podziemnych (tak: Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 stycznia 2012 roku w sprawie o sygn. akt II UK 103/11 (LEX nr 1130388)).

Ponadto Sąd I instancji rozważał pod kątem wykonywania prac w warunkach szczególnych również charakter zatrudnienia ubezpieczonego wykonywanego na budowach eksportowych. Jednakże uznał, że były to okresy zbyt krótkie, aby ubezpieczony nabył prawo do emerytury w wieku obniżonym.

Sąd Okręgowy uznał, że skoro ubezpieczony w spornym okresie wykonywał oprócz prac w warunkach szczególnych, także prace nie mające takiego charakteru, to nie można uznać, że pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych. Jest to warunek niezbędny do przyznania spornego świadczenia. W związku z powyższym ubezpieczony nie wykazał co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach, co spowodowało oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Z rozstrzygnięciem Sądu Okręgowego nie zgodził się M. Z. zaskarżył wyrok w całości. W wywiedzionej apelacji wyrokowi zarzucił:

- błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że ubezpieczony w okresie od 1 września 1971 r. do 31 lipca 1997 r. nie świadczył pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, gdy tymczasem świadczył pracę na stanowisku montera, stanowisko to odpowiadało stanowisku wymienionemu w wykazie A dziale V poz. 1 pkt 6 załącznika nr 1 do Zarządzenia nr 16 Ministra Budownictwa i przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 10 grudnia 1983 r.,

- naruszenie art. 184 w związku z art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej w związku z § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 r. Nr 8 poz. 43 ze zm.), poprzez błędną wykładnię, a w konsekwencji bezpodstawne przyjęcie, że skoro ubezpieczony świadczył pracę zarówno przy montażu instalacji zewnętrznych jak i wewnętrznych, to nie świadczył pracy, zaliczanej do działu V pkt 1 wykazu A stanowiącego załącznik do wyżej wymienionego rozporządzenia, w okresie od 1 września 1971 r. do 31 lipca 1997 r., tj. nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu, pracy w warunkach szkodliwych lub w szczególnym charakterze.

W uzasadnieniu apelujący wskazał, że już ze świadectwa pracy wydanego przez firmę (...) wynika, że wykonywana przez ubezpieczonego praca na stanowisku montera odpowiadała stanowisku wskazanemu w wykazie A dziale V poz. 1 pkt 6 stanowiącym załącznik nr 1 Zarządzenia nr 16 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, zawierającym prace wykonywane w szczególnych warunkach, co uprawnia do wcześniejszej emerytury. M. Z. stale pracował przy montażu instalacji sanitarnych i przemysłowych, zajmował się cięciem, przekuwaniem i montażem rur. Wykonywał instalacje wewnętrzne w głębokich wykopach. Pracował również na wysokościach, a nadto wykonywał prace spawacza. Pracował przy stawianiu kominów, montażu i demontażu pieców, przy układaniu instalacji ciepłowniczych, wodnych, również gazowych. Skarżący podkreśla, że zatrudniony był na stanowisku montera instalacji wod.-kan. i pracował w szczególnych warunkach. Dodatkowo świadkowie powołani w sprawie pracowali wspólnie z ubezpieczonym na tych samych stanowiskach i wykonywali takie same prace, przy czym ustalono wobec nich, że wykonywali pracę w szczególnych warunkach uprawniającą do otrzymania wcześniejszej emerytury i takie świadczenia wszyscy otrzymali.

Tak argumentując apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie M. Z. prawa do emerytury oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego zwrotu kosztów postępowania za obie instancje, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych lub według zestawienia przedłożonego na rozprawie. Ewentualnie apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja ubezpieczonego nie zasługiwała na uwzględnienie. Sąd Apelacyjny przyjął jako własne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji, a także podzielił rozważania prawne skłaniające Sąd Okręgowy do oddalenia odwołań od zaskarżonych decyzji, nie znajdując przy tym podstaw do uznania słuszności zarzutów apelacji stanowiącej jedynie polemikę z prawidłowymi i wnikliwie uargumentowanymi motywami zapadłego orzeczenia.

Zasady przechodzenia na emeryturę w wieku obniżonym jak prawidłowo powołał w swoim uzasadnieniu Sąd Okręgowy reguluje art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej. Sąd Apelacyjny nie miał wątpliwości, że ubezpieczony osiągnął odpowiedni wiek, oraz wykazał się wymaganym okresem składkowym i nieskładkowym, jak też złożył oświadczenie o przekazaniu środków zgromadzonych w OFE na dochody budżetu państwa. Kwestią wymagającą rozstrzygnięcia – sporną w niniejszej sprawie było ustalenie czy ubezpieczony wykazał staż 15 lat pracy w szczególnych warunkach dla potrzeb nabycia prawa do wcześniejszej emerytury. W świetle zarzutów powołanych w apelacji spór skoncentrował się wokół okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Z. od dnia 1 września 1971 r. do 31 lipca 1997 r., który został poddany analizie w aspekcie możliwości zaliczenia tego okresu do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Na okoliczność faktycznie wykonywanej przez skarżącego pracy we wskazanym okresie Sąd I instancji przeprowadził szczegółowe postępowanie dowodowe, w tym z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych apelującego oraz z zeznań samego ubezpieczonego oraz zawnioskowanych przez niego świadków. Zdaniem Sądu Apelacyjnego właściwa ocena materiału dowodowego doprowadziła Sąd Okręgowy do prawidłowych ustaleń co do rodzaju pracy i zakresu pracowniczych obowiązków wykonywanych przez M. Z., oraz warunków w jakich praca była wykonywana.

Wbrew zarzutom apelującego, konfrontacja zgromadzonej dokumentacji, zeznań świadków (H. F., B. G., J. Z.) oraz oświadczeń samego ubezpieczonego co do okresu pracy w spornym okresie na stanowisku monter, monter wodnokanalizacyjnego i centralnego ogrzewania w Przedsiębiorstwie (...) w Z., nie mogła doprowadzić do przyjęcia, że wykonywał on wówczas stale i w pełnym wymiarze prace w warunkach szczególnych, zgodnie z wykazem A stanowiącym załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 16 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 10 grudnia 1983 r. działem V poz. 1 pkt 6, ani też wykazem A stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r., działem V, pkt 1, tj. „roboty wodnokanalizacyjne oraz budowa rurociągów w głębokich wykopach”.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego nie można w oparciu o ten materiał dowodowy uznać, że ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w głębokich wykopach. Faktu tego nie potwierdzały zeznania świadków. Między innymi świadek B. G. zeznał: „Pracowaliśmy najczęściej w pomieszczeniach (...) W wykopach krótko pracowaliśmy. Może miesiąc.”

W ocenie Sądu Apelacyjnego ubezpieczony co wprost wynika z przeprowadzonego postępowania dowodowego nie był pracownikiem zatrudnionym stale przy robotach wodno-kanalizacyjnych oraz przy budowie rurociągów w głębokich wykopach. Prace wykonywane przez ubezpieczonego nie obejmowały tylko robót wodno-kanalizacyjnych i przy budowie rurociągów. Należy stanowczo podkreślić, że do przyznania spornego świadczenia nie wystarcza wykonywanie ogólnych robót wodno-kanalizacyjnych czy budowlanych, konieczne jest wykonywanie robót wodno-kanalizacyjnych w głębokich wykopach, zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach, wymagane jest by praca polegała nie tylko na montażu sieci wodno-kanalizacyjnej, ale była świadczona w głębokich wykopach. Definicja głębokich wykopów zawarta jest w licznych opracowaniach między innymi Geotechnice z 1987 roku profesora Zenona Wiłuna, czy też Zeszytach Instytutu Techniki Budowlanej ITB nr 427/2007. Warunki techniczne wykonywania i odbioru robót budowlanych, część A, Roboty Ziemi i Budowlane. Według przedstawionej literatury wykopy pod względem głębokości dzieli się na: wykopy płytkie do głębokości mniejszej niż 1 metr, wykopy średnie o głębokości od 1 metra do 3 metrów i wykopy głębokie o głębokości przekraczającej 3 metry. W świetle powyższego, w sytuacji, gdy praca świadczona jest w wykopie o głębokości nieprzekraczającej 3 metrów nie sposób przyjąć, że jest to praca w głębokim wykopie. Taka praca nie uprawnia do otrzymania emerytury w wieku obniżonym, wobec braku szczególnych uciążliwości w zakresie ograniczenia wentylacji czy przestrzeni. Roboty wodno-kanalizacyjne uzyskują miano robót wykonywanych w warunkach szczególnych dopiero wówczas, gdy wykonywane są prace w głębokich wykopach. Po drugie prace w takich wykopach, powinny być wykonywane stale i w pełnym wymiarze pracy. Ubezpieczony pracował

na stanowisku montera, montera wodno-kanalizacyjnego i centralnego ogrzewania, nie zawsze w wykopach głębokich. Ubezpieczony pracował również w budynkach, gdzie dokonywał cięcia, montażu, przekuwania rur, wykonywał też instalacje zewnętrzne i wówczas pracował najczęściej w pomieszczeniach.

Ubezpieczony w ramach swoich obowiązków wykonywał także inne czynności, niezwiązane z pracą w głębokich wykopach (montaż i demontaż pieców, prace wodnokanalizacyjne w budynkach mieszkalnych, docinanie rur). Prawdłowo więc Sąd Okręgowy wskazał na ugruntowane w judykaturze stanowisko, że nie jest dopuszczalne zaliczenie do okresów pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu, pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymaganej do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym - innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2008 r., II UK 306/07, postanowienie Sądu Najwyższego z 16 października 2012r., I UK 287/12).

Nadto należy podkreślić, za Sądem I instancji, że warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych niezwiązanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Uzasadnione to jest tym, że taka praca przyczynia się do szybszego pogorszenia wydolności organizmu, stąd też osoba ją wykonująca ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Zatem samo wykonywanie pracy w szczególnych warunkach nie jest jeszcze wystarczające do nabycia prawa do emerytury, konieczne jest bowiem wykonywanie jej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym jest przywilejem w stosunku do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym. Tym samym przepisy regulujące nabywanie prawa do tego szczególnego świadczenia emerytalnego muszą być interpretowane ściśle, a ustalenia dotyczące faktu wykonywania pracy w warunkach szczególnych muszą być precyzyjne i nie budzące wątpliwości. Podzielając takie rozumienie instytucji emerytury z art. 32 ustawy emerytalnej, należy stwierdzić, że wyłącznie takie czynności pracownicze, które są wykonywane w warunkach bezpośrednio narażających na szkodliwe dla zdrowia czynniki, kwalifikują pracę jako wykonywaną w szczególnych warunkach. Znaczące są przy tym stopień uciążliwości owych czynników oraz wymagania wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne i otoczenia. Jedynie jeśli czynności powyższe wykonywane są stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, to okres wykonywania tej pracy jest okresem pracy uzasadniającym prawo do świadczeń na zasadach przewidzianych w rozporządzeniu.

Sąd Apelacyjny podkreśla, że świadkowie, wysłuchani w sprawie wykonywali też prace spawalnicze, a ponadto ubezpieczony jako brygadzysta miał inne obowiązki a niżeli świadkowie. Nie można zatem uznać, że prace świadczone przez świadków i ubezpieczonego były tożsame. Nie znamy też całego przebiegu kariery zawodowej świadków. Nadto należy mieć na uwadze, że każdy wniosek złożony do ZUS jest rozpatrywany indywidualnie bez jakiegokolwiek związania wcześniejszymi rozstrzygnięciami. Stąd też, mając na względzie charakter postępowania odwoławczego, fakt przyznania świadczeń innym pracownikom nie ma znaczenia dla przyznania ubezpieczonemu spornego świadczenia.

Sąd Apelacyjny nie podzielił stanowiska apelującego, że decydujące znaczenie w sprawie winno mieć wydane ubezpieczonemu świadectwo pracy przez (...) S.A., z którego wynikać ma, że ubezpieczony wykonał prace wodnokanalizacyjne wymienione w wykazie A dział V poz. 1 pkt. 6 stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 16 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych MBiPMB z 1984r. nr 1 poz.1. Świadectwo pracy jest bowiem jedynie dokumentem prywatnym i służy wyłącznie do celów dowodowych, a jego treść może być skutecznie zakwestionowana przez strony w postępowaniu o ustalenie uprawnienia do wcześniejszej emerytury. Zebrany w sprawie materiał dowodowy wykluczył, aby ubezpieczony wykonywał prace w szczególnych warunkach wskazanych w świadectwie, tak jak wymaga ustawodawca- tylko w głębokich wykopach, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym pracownika na danym stanowisku pracy.

Z tych też wszystkich względów Sąd Apelacyjny za Sądem Okręgowym uznał, że ubezpieczony nie spełnił kumulatywnie wszystkich przesłanek z art. 184 i 32 ustawy emerytalnej. Zarzuty apelującego są niezasadne. Brak jest też innych podstaw do wzruszenia trafnego rozstrzygnięcia Sądu I instancji, które Sąd Odwoławczy bierze pod rozwagę z urzędu. W tym stanie rzeczy apelację jako bezzasadną na podstawie art. 385 k.p.c. należało oddalić.

SSA Barbara Białecka SSA Anna Polak SSA Jolanta Hawryszko